
Rellotge de 6 hores

Autor:

Data de publicació: 23-11-2023

El rellotge de sis hores (en italià: sistema orario a sei ore), també anomenat sistema romà (alla romana) o italià (all'italiana), és un sistema de notació de data i hora a Itàlia que es va inventar abans del rellotge modern de 24 hores. En aquest sistema, el dia comença a l'Ave Maria al vespre al final del crepuscle, aproximadament mitja hora després de la posta de sol, i les 24 hores següents es divideixen en quatre cicles de sis hores cadascun.

Rellotge a les sis en punt al Palau del Quirinal de Roma.

El rellotge de sis hores (en italià: sistema orario a sei ore), també anomenat sistema romà (alla romana) o italià (all'italiana), és un sistema de notació de data i hora a Itàlia que es va inventar abans del rellotge modern de 24 hores. En aquest sistema, el dia comença a l'Ave Maria al vespre al final del crepuscle, aproximadament mitja hora després de la posta de sol, i les 24 hores següents es divideixen en quatre cicles de sis hores cadascun.

Històricament, se sap que diversos altres sistemes antics de cronometratge van començar el dia al crepuscle. En aquest cas, la pràctica a Itàlia data de l'edat mitjana,[1] als Estats Pontificis, des d'on es va estendre a altres parts del centre d'Itàlia. Té el seu origen en la tradició monàstica de dividir el dia segons els temps de pregària. Tot i que és comú des del 1400 fins al 1600, va ser substituït pel rellotge de 12 hores primer al nord, i al sud al voltant de principis del 1800.[1]

Molts edificis històrics a Itàlia compten amb antigues cares de rellotge dividides en sis hores, que fan quatre revolucions al dia.

Un rellotge que comptava només sis hores tenia l'avantatge de ser molt més senzill mecànicament. [2]

Resum

Característiques

Aquesta esfera té sis dígit (normalment números romans) ordenats en el sentit de les agulles del rellotge, amb els 6 col·locats a la part superior. Té una sola mà, que fa quatre revolucions de l'esfera en un dia: així divideix un dia en quatre intervals de sis hores^{1,2}. La tradició de les hores itàliques (it) fa que el recompte d'hores comenci aproximadament mitja hora després de la posta de sol³. En un rellotge a les sis, es col·loca la mà sobre el número 1 a aquella hora. Per tant, la seva correspondència amb la sortida del sol, el migdia o la mitjanit depèn de l'estació. Aquest rellotge s'ha de sincronitzar regularment amb la posta de sol⁴.

El compte enrere horari des del final del crepuscle, és a dir, mitja hora després de la posta de sol, va ser introduït per l'Església catòlica al segle ^{xiii} i després es va estendre a la península Itàlica, particularment als Estats Pontificis¹. Els primers rellotges mecànics de la regió utilitzaven esferes dividides en vint-i-quatre parts, amb cada hora anunciada per tantes campanes⁵. Els dials a les sis van aparèixer cap als segles ^{xv} i ^{xvii}⁶. Serien el resultat d'una simplificació d'aquests dials de 24 hores: més fàcils de llegir i que requereixen menys traços de campana i, per tant, un mecanisme més senzill⁵. Van ser substituïts per dials de dotze hores durant la invasió napoleònica d'Itàlia a finals del segle ^{xviii}^{1,2}.

Exemples

La taula següent enumera algunes cares del rellotge a les sis en punt a Itàlia.

ComunaLlocRegióCoordenadesIl·lus.

Aquila
Paganica, església del castell
Abruzzi
42° 21' 32" Nord, 13° 28' 25" Est

Fontecchio
Torre del Rellotge
Abruzzi
42° 13' 47" Nord, 13° 36' 17" Est

Acerenza
Basilicata
40° 47' 48" Nord, 15° 56' 23" Est

Cancellara
Capella de Sant Roc
Basilicata
40° 43' 55" Nord, 15° 55' 25" Est

Anacapri
Església de Santa Sofia (it), campanar
Campània
40° 33' 15" Nord, 14° 13' 02" Est

Avella
Purgatori, Capella de Sant Ciro
Campània
40° 57' 08" Nord, 14° 35' 27" Est

Massa Lubrense
Sant'Agata sui Due Golfi, església de Santa Maria delle Grazie
Campània
40° 36' 30" Nord, 14° 22' 25" Est

Nàpols
Basílica de Santa Maria della Sanità, campanar

Campània
40° 51' 35" Nord, 14° 14' 58" Est

Nàpols
Cartoixa de San Martino, claustre
Campània
40° 50' 36" Nord, 14° 14' 29" Est

Nàpols
Església de San Filippo Neri dei Girolamini (it)
Campània
40° 51' 06" Nord, 14° 15' 32" Est

Nàpols
Església de Santa Maria del Soccorso all'Arenella
Campània
40° 51' 09" Nord, 14° 13' 59" Est

Nàpols
Església de Santa Maria di Montesanto
Campània
40° 50' 51" Nord, 14° 14' 45" Est

Brisighella
Torre del Rellotge
Emília-Romanya
44° 13' 27" Nord, 11° 46' 25" Est

Crespellano
Calcara, vil·la Bianconi Rusconi Bassi
Emília-Romanya
44° 32' 26" Nord, 11° 07' 42" Est

Gualtieri
Pieve Saliceto, Església de Santissima Annunziata, Campanile
Emília-Romanya
44° 54' 02" Nord, 10° 35' 37" Est

Perusa
Basílica de Sant Pere, Campanar
Emília-Romanya
43° 06' 39" Nord, 12° 23' 21" Est

Acquafondata
Església de San Giovanni Battista
Latium
41° 32' 36" Nord, 13° 57' 13" Est

Allumiere
Palazzo Camerale
Latium
42° 09' 23" Nord, 11° 54' 04" Est

Capena
Torre del Rellotge
Latium
42° 08' 31" Nord, 12° 32' 13" Est

Caprarola
Villa Farnese
Latium
42° 19' 48" Nord, 12° 13' 55" Est

Casperia
Portal de Santa Maria
Latium
42° 20' 22" Nord, 12° 40' 15" Est

Castel Gandolfo
Palau dels Papes
Latium
41° 44' 49" Nord, 12° 39' 01" Est

Castro dei Volsci
Torre del Rellotge
Latium
41° 30' 31" Nord, 13° 24' 24" Est

Cerveteri
Palau Ruspoli, Torre del Rellotge
Latium
41° 59' 56" Nord, 12° 05' 57" Est

Collalto Sabino
Torre del Rellotge
Latium
42° 08' 15" Nord, 13° 02' 52" Est

Colleparado
Cartoixa de Trisulti
Latium
41° 46' 47" Nord, 13° 23' 50" Est

Frascati
Catedral de San Pietro
Latium
41° 48' 28" Nord, 12° 40' 52" Est

Roma
Arcispedale Santo Spirito a Saxia
Latium
41° 54' 04" Nord, 12° 27' 41" Est

Roma
Basílica de Santa Maria in Montesanto
Latium
41° 54' 35" Nord, 12° 28' 37" Est

Roma
Basílica de Sant'Andrea delle Fratte, pati
Latium
41° 54' 12" Nord, 12° 29' 02" Est

Roma
Borgo Santo Spirito 73, pati (rellotge de sol)
Latium
41° 54' 07" Nord, 12° 27' 40" Est

Roma
Col·legi Romà
Latium
41° 53' 53" Nord, 12° 28' 49" Est

Roma
Església de Santa Maria dell'Orto
Latium
41° 53' 12" Nord, 12° 28' 29" Est

Roma
Palau del Quirinal
Latium
41° 54' 02" Nord, 12° 29' 09" Est

Roma
Palazzo Rondanini, pati interior (via del Corso 518)
Latium
41° 54' 32" Nord, 12° 28' 36" Est

Sant Felice Circeo
Torre templera
Latium
41° 14' 00" Nord, 13° 05' 19" Est

Segni
Catedral
Latium
41° 41' 34" Nord, 13° 01' 24" Est

Subiaco
Rocca Abbaziale
Latium
41° 55' 34" Nord, 13° 05' 43" Est

Subiaco
Església de Sant'Andrea
Latium
41° 55' 26" Nord, 13° 05' 47" Est

Sutri
Església de San Silvestro (it)
Latium
42° 14' 33" Nord, 12° 13' 22" Est

Vico nel Lazio
Campanar
Latium
41° 46' 37" Nord, 13° 20' 29" Est

Villa Santo Stefano
Església de Santa Maria Assunta in Cielo
Latium
41° 31' 00" Nord, 13° 18' 31" Est

Vilminore di Scalve
Pianezza
Lombardia
46° 00' 03" Nord, 10° 05' 00" Est

Ancona
Palazzo dei Anziani (it)
Marxes
43° 37' 21" Nord, 13° 30' 40" Est

Loreto
Santa Casa de Loreto
Marxes
43° 26' 28" Nord, 13° 36' 36" Est

Orciano de Pesaro
Campanar
Marxes
43° 41' 20" Nord, 12° 57' 55" Est

Sant Severino Marche
Torre del Rellotge
Marxes
43° 13' 44" Nord, 13° 10' 47" Est

Tolentino
Torre del Rellotge
Marxes
43° 12' 32" Nord, 13° 17' 04" Est

Amelia
Església de San Michele Arcangelo
Umbria
42° 33' 29" Nord, 12° 24' 39" Est

Arrone
Casteldilago, església de San Valentino
Umbria
42° 34' 43" Nord, 12° 45' 33" Est

Sant Bessons
Palau Vecchio
Umbria
42° 36' 52" Nord, 12° 32' 51" Est

Terni
Torreorsina, Casino Manassei
Umbria
42° 34' 19" Nord, 12° 44' 05" Est

Terni
Collescipoli, Col·legiata de Santa Maria la Major (it)
Umbria
42° 32′ 12″ Nord, 12° 37′ 10″ Est

Castel San Niccolò
Strada al castell de Casentino
Toscana
43° 44′ 23″ Nord, 11° 42′ 25″ Est

Monsummano Terme
Montevettolini, Església de San Michele Arcangelo, Campanile
Toscana
43° 51′ 32″ Nord, 10° 50′ 46″ Est

Montecatini-Terme
Montecatini-Alto, Torre del Rellotge
Toscana
43° 53′ 40″ Nord, 10° 47′ 23″ Est

Pescaglia
Església de Santi Pietro e Paolo (it), campanar
Toscana
43° 58′ 12″ Nord, 10° 24′ 44″ Est

Rignano sull'Arno
San Donato in Collina, villa di Torre a Cona (it)
Toscana
43° 43′ 33″ Nord, 11° 23′ 26″ Est

Annexos

En altres projectes de Wikimedia:

Marca a les sis, a Wikimedia Commons

Enllaços interns

Esfera (rellotgeria)
Rellotge

Enllaços externs

Per a tots els punts esmentats en aquesta pàgina: vegeu a [OpenStreetMap](#) [arxiu] (ajuda), [Mapes del Bing](#) [arxiu] (ajuda) o baixeu-lo en format KML [[arxiu](#)] (ajuda).

Referències

- ? Revenir plus haut en?:Ha B i C (això) Nicola Severino, "Orologio a sei ore [arxiu]"
- ? Revenir plus haut en?:Ha i b (it) viaggiandoValDi, "Gli orologi a 6 ore di Roma [arxiu]"
- ? (de) Johann Wolfgang von Goethe, *Itàlia Reise*, 1816-17
- ? William Archibald Cadell, *Un viatge a Carniola, Itàlia i França*, en els anys 1817, 1818, vol. 1, 1820, pp. 142–143
- ? Revenir plus haut en?:Ha i b [PDF] (it) Marisa Addomine, "Peculiarità meccaniche degli orologi con quadrante 'alla romana' [arxiu]", abril 2008
- ? (això) Domenico Martinelli, *Horologi elementari divisi in quattro parti*, Venècia, Bortolo Tramontino, 1669